

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Мариана Асенова Балабанова

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование Педагогически науки

професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по...

докторска програма Методика на обучението по български език и литература

Автор: Пенка Кръстева Вълчева

Тема: *. РАЗВИТИЕ НА КОМУНИКАТИВНАТА КОМПЕТЕНТНОСТ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСКИЯ РАЗКАЗ В ПОДГОТВИТЕЛНА ГРУПА*

Научен ръководител: *. проф. д-р Божидар М. Ангелов-факултет по начална и предучилищна педагогика, СУ „Св.Кл. Охридски“*

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед Заповед № Р33 - 2401 от 15.06.2017 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определена за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Развитие на комуникативната компетентност чрез творческия разказ в подготвителна група“ за придобиване на образователната и научна степен ‘доктор’ в област на висше образование Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма Методика на обучението по български език и литература .

Автор на дисертационния труд е Пенка Кръстева Вълчева -докторантка в редовна форма на обучение към катедра „Предучилищна педагогика“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ с научен ръководител проф. д-р Божидар М. Ангелов, СУ „Св.Кл. Охридски.

Представеният комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ.

Докторантката е приложила общо 7 публикации по темата на дисертацията.

2. Актуалност на тематиката

Основна цел на теоретико-приложния модел, основан на иновативни методи от типа на ТРИЗ, е развитие на комуникативна и творческо-речева компетентност при 6 – 7- годишните чрез активизиране продуцирането на текстове.

Може определено да се говори за целесъобразност на поставените цел и задачи на дисертационния труд, за тяхната коректна формулировка. Запознавайки се с тях, считам, че

темата на дисертацията е изключително актуална, защото в настоящето съвремие е подценена комуникативната функция на езика, като обучението по роден език основно е подчинено на подготовката за училище.

3. Познаване на проблема

Дисертантката е извършила богат и задълбочен анализ на български и чуждестранни публикации по темата на изследването, обосновавайки значимостта на проблема и избрания от нея изследователски подход, при което демонстрира умения за избор на адекватна теоретична база на изследването и способност да конституира изследването си в съответствие с нея, като творчески интерпретира и апробира собствен методологичен инструментариум.

4. Методика на изследването

От позициите на дискурсия анализ, дисертантката е подбрала адекватни методики на целта и задачите на изследването им. С диагностичните методики на констатиращия и контролния етапи не само са анализирани продуцираните текстове с критериите за текстово равнище, но и е потърсена корелация с критериите за наличие на творчество в тях. Апробираната оригинална методика на етапа на формиращия експеримент, базирана на 10 типови иновативни варианта на съчиняване, не само позволява реализиране на задачите, но и е съществен принос в развитието на теорията и практиката на методиката на родноезиковото обучение.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд е в обем от 271 стандартни страници и съдържа въведение, три глави с изводи по тях, заключение, използвана литература. Отделно е приложен обширен табличен, схематичен, илюстративен и тестови материал в обем от 55 с., включващ 14 приложения.

Основното съдържание е структурирано в три глави, обособени целенасочено и тематично. На основата на съчетаване на конструктивност, критичност и продуктивно прилагане на научни идеи тя коректно очертава методологията на изследването си. Висока оценка заслужава точността, с която формулира обекта и предмета на изследването си, целта и задачите, научните въпроси и основната хипотеза, подбора на извадката.

Първа глава е с теоретичен характер. В нея са дефинирани понятията „компетентност“, „комуникация“, „комуникативна и речева компетентност“, направен е анализ на понятието „комуникация“ и на моделите за комуникация на базата на комуникативните теории. Разгледани са психолого-педагогически аспекти на комуникативната компетентност и е проследено нейното развитие при 6 – 7-годишните.

Във втора глава е проследен онтогенеза на речевата дейност във формите на разказа, като са анализирани етапите в развитието на комуникативно-речевите дискурсивни умения. С научен принос се очертава параграфът, в който е извършено систематизиране на иновативни творчески методи и техники за развитие на словесно-творческите умения на децата.

В 3 глава са посочени основанията за избора на тема, хипотезата, предмета и обекта, целта и задачите на изследването, неговият инструментариум и тезите, които авторката защитава. В нея е представен и анализа на резултатите от проведения педагогически експеримент. Анализирани са данните от апробираните диагностични методики за развитие на комуникативно-речева компетентност у децата на входно и изходно равнище, а също така са представени етапите на развитие на уменията за творческо текстообразуване.

Приемам отчетените от дисертантката научни приноси.

Съдържателно-резултативно, според мен, те имат три измерения: научно-теоретично, теоретико-методологическо и конструктивно-технологично (приложно).

В теоретико-научен аспект приносите се изразяват в следното:

1. Очертани са нивата на комуникативната компетентност на децата в плана на продуцирането на текстове с творчески комуникативен характер.
2. Осъществена е систематизация на творчески методи и похвати, и интегрирането им в технологични схеми за развитие на комуникативно-речевите умения на децата чрез творческия разказ в подготвителна група

В теоретико-методологически аспект:

1. Разработен е теоретико-приложен модел, основан на ТРИЗ (технологията за решаване на изобретателски задачи)
2. Апробирани са подходящи методи за диагностика на дискурсната и творческо-речевата компетентност и тяхната динамика.

В практико-приложен аспект (конструктивно-технологичен):

1. Теоретико-приложният модел е апробиран в хода на експерименталното изследване и е направен анализ на резултатите от него.
2. Представени са приложни аспекти на реализация на апробирания технологичен модел, които обогатяват и допълват теорията и технологията за детското речево развитие с нови ефективни форми и техники за развитие на комуникативната компетентност на 6-7 годишните деца.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

На обсъждане са представени 7 научни публикации, някои от които представени и на научни форуми. Публикациите на дисертантката са по темата на дисертацията, съответстват на количественото изискване за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности във ПУ „П.Хилендарски“

Научната им стойност е безспорна в практико-приложен аспект като инструментариум за развитие на комуникативната компетентност на децата.

7. Автореферат

В съдържателно и структурно отношение авторефератът отговаря на изискванията и отразява напълно резултатите от изследването в дисертационния труд. Той е структуриран съобразно всички изисквания. В него е включена обективна справка за научните приноси. Отражена е публикационната активност на докторантката.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам публикуване на технологичния модел за развитие на дискурсивни умения , апробиран от дисертантката.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Това, което авторката предлага, е оригинална разработка, която отговаря на изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“ за придобиване на научни степени. Цялостното проучване е авторско дело, защитено с вече публикувани частични резултати.

Дисертационното изследване показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и демонстрира способност за самостоятелни научни изследвания. Нейният личен принос в проведеното научно изследване и постигнатите резултати са безспорни. Това ми дава основание да предложа на научното жури да присъди на Пенка Кръстева Вълчева образователната и научна степен „Доктор“, което ще подкрепя по време на гласуването.

23 август 2017 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р М.Балабанова